Nr. 9.
Warszawa
18 lutego / 2 marca 1867 r.

Wychodzi
w każdą sobotę.
Redakcja przy alei Jerozolimskiéj
Nr. 1574b.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Pomiędzy faktami większéj doniosłości w dzisiejszém położeniu ogólném zanotować wypada otwarcie parlamentu północno-niemieckiego w Berlinie. Król pruski, przy otwarciu posiedzenia 24 lutego, powiedział wyraźnie o konieczności utworzenia *jedności niemieckiéj* i układach w tym celu poczynionych. Słowianie austriaccy wciąż się naradzają nad środkami spólnego działania; oprócz konferencij prywatnych w Pradze, odbył się już jeden kongres słowiański w Wiedniu, a przygotowuje się drugi w Presburgu, — gdzie wystąpią głównie w swéj sprawie Słowianie węgierscy. Chodzi tu o niezależność względem żywiołu niemieckiego z jednéj strony, a węgierskiego z drugiéj. Sejm czeski stanowczo występuje i spodziewane jest jego rozwiązanie(1). Dodajmy, że Francja zaintrygowana miljonem karabinów, Anglja niepokojona ruchem reformistów i gwałtownością Bright'a, Turcja—niepowodzeniem Mustafy na Kandji i wymaganiami Serbji,—że Włochy bacznem okiem na Wschód poglądają i wysyłają tam eskadrę, a obecność Garibaldi'ego we Florencji daje do myślenia. Wszystko to są okoliczności wstrzymujące ruch kapitałów i zapędy spekulacji. Dlatego, pomimo niezaprzeczoną obfitość zasobów, na giełdach brak życia; obniżenie stopy skupu przez bank angielski pozostało prawie bez wpływu.

(1) Już rozwiązany, jak donosi telegram.

Pożyczka rumuńska z domem Openheim zawarta i przez Izbę w d. 26 stycznia zatwierdzona, wynosi imiennie 31,61/m., a rzeczywiście 22 m fr. Obligi po kursie 71% mają przynosić 8%, tak iż właściwie przedstawiają lokację na 11½%, a licząc premję z losowania (wypłaty w równi)—około 12%, pomimo zabespieczenie na dobrach skarbowych i dochodach celnych.

Dyrektor skarbu Związku szwajcarskiego traktuje we Frankfurcie z domem Rothschild'a o zaciągnięcie pożyczki 12 m. fr. przeznaczonéj na zaopatrzenie wojska w broń nowego systemu.

Bank Polski otworzył nową filję w Włocławku. Stopniowe lokalizowanie kredytu uważalibyśmy za bardzo ważne, i jako dźwignia bezpośrednia przemysłu, i zarazem jako środek wychowawczy, zdolny wytworzyć pewne obyczaje, moralność handlową i finansową ludności,—gdyby tylko środek ten mógł być z planu szerzéj zastosowany, tak iżby kraj i Bank posiadały, choćby rzadziutką zrazu, ale systematyczną sieć takich organów kredytowych.

Kursa giełdy mało się zmieniły: listy zastawne podniosły się o ⅓%, pożyczka premjowa o 1½%; zaś listy likwidacyjne spadły o ¼%. Wexle w ogóle trochę zdrożały:

na Berlin . . .	2 m.	117,9;	doraźnie	118,6
„ Paryż	„	118,6;	„	119,2
„ Londyn . .	3 m.	118,2;	„	120,3
„ Wiedeń . .	2 m.	93,3;	„	93,8

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 22—28 lutego.

		Stopa %	RÓWNIA (pari)	CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU: Piątek 22 lutego	Sobota 23	Poniedz. 25	Wtorek 26	Środa 27	Czwar. 28	Stosunek do równi na 100
				R u b l e						
	1. Papiery publiczne.									
	a) Rządowe.									
Polskie.	Obligi Skarbowe (r. 100. 150. 500).	4	100	74,50	74,50	75,50	.	75	74,83	$74\frac{5}{6}$
	Bilety Skarbu Kr. Pol.	$4,^{32}$	100	.	.	.	.	.	.	.
	Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup..	4	75	102	.	.	.	.	.	136
	Cert. ban. na obl. cz. *A* (z.300) z kup.	5	45	51	.	.	.	.	.	$113\frac{1}{3}$
	„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	27	.	.	.	.	.	90
		5	30	34	.	.	.	.	.	$113\frac{1}{3}$
	Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	100	51	.	.	.	.	.	51
	Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	57,83	57,75	57,76	57,83	58	57,75	$57\frac{3}{4}$
	kupon	.	.	.	.	.	.	.	$0,97\frac{7}{9}$	.
Ruskie.	5-ta pożyczka (500)...........	5	100	74	74,50	.	.	74,25	.	$74\frac{1}{4}$
	6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
	Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	107,25	107,50	107,67	108,25	108,50	108,75	$108\frac{3}{4}$
	„ „ z 1866 r......	5	.	105,67	106,33	106,25	106	106,33	106,33	$106\frac{1}{3}$
	Metaliki (300) lutowe	4	100	99,67	.	.	.	99,67	99,67	$99\frac{2}{3}$
	Metaliki (300) sierpniowe	4	100	100	.	100	.	100	100	100
	Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)..	5	100	77,25	.	.	.	.	78,50	$78\frac{1}{2}$
	b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie.	Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	100	79	79	79	79	79	79	79
	„ „ „ ser. 2	4	100	73,25	73,33	73,50	73,50	73,50	73,50	$73\frac{1}{2}$
	kupon.............	.	.	.	.	.	.	.	$0,73\frac{1}{3}$	.
	Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	.	71,50	71	71	.	$118\frac{1}{2}$
	„ „ W-B. (100. 150) ...	4	100	.	55,25	.	.	.	.	$55\frac{1}{4}$
	„ „ Teresp. (100).....	5	100	.	86,50	86,50	86	86	86	86
	„ „ Łodzk. (100).....	5	100	*88	.	.	.	.	.	*88
Rus.	Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125).....	5	125	*118	.	.	.	.	.	$*94\frac{2}{5}$
	Obligi „ „ „	$1\frac{1}{2}$	100	86,75	.	.	.	.	.	$86\frac{3}{4}$
	2. Wexle.									
	Berlin........(Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	$108,67\frac{1}{2}$	$109,57\frac{1}{2}$	109,80	109,20	$109,12\frac{1}{2}$	109,50	$117\frac{9}{10}$
	Gdańsk....... (100) „	.	92,857	108,45	109,35	109,65	109,05	109.05	109,20	$117\frac{2}{4}$
	Hamburg.....(M. B. 300) „	.	140,855	.	.	.	.	*166,80	.	*118 [illegible]
	Londyn....... (Ł. 1) 3 „	.	6,304	.	.	7,49	.	7,45	.	118 [illegible]/5
	Paryż........(Fran. 300) 2 „	.	75,214	.	89,10	89,55	89,10	89,25	89,25	$118\frac{2}{3}$
	Wiedeń....... (Gul. 150) „	.	92,857	.	.	86,70	.	.	.	$93\frac{1}{3}$
	Petersburg....(Rub. 100) 1 „	.	100	.	99	99	.	.	.	99
	3. Monety.									
	Półimperjał..................	.	5,15	6,10	.	.	.	.	.	$118\frac{2}{5}$
	Napoleondor..................	.	5	.	.	.	.	.	.	.
	Dukat holenderski.............	.	3	3,50	.	.	.	.	.	$116\frac{2}{3}$
	Rubel srebrny................	.	1	.	.	.	.	.	.	.
	Talar pruski.................	.	0,92.857	.	.	.	.	.	.	.
	Gulden austrjacki	.	0,62.906	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Peter.	Londyn	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Hamburg.
bankowa:	6%	$9\frac{1}{2}$ (11)	3	3	4	4	3	—
giełdowa:	—	—	3	3	4	$3\frac{1}{3}$	3	$3\frac{1}{2}$ 1)

DOCHODY DRÓG ŻELAZNYCH W.-WIED. I W.-BYDG.,

za m. styczeń 1867 r.

		W.-Wied.		W.-Bydg.
Z przewozu osób..........	rubli	44.632, 85	.....	11.247, 06
— towarów	—	113.046, 30	.....	24.157, 99
Różne dochody	—	4.689, 11½	.....	506, 56
Razem	—	162.368, 26½	.....	35.911, 61
W styczniu r. z.	—	157.912, 75	.....	25.105, 84
Zatém w r. b. więcéj	—	4.455, 51½	.....	10.805, 77

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 19 lutego	w ciągu tygod. przyb. (+) ub. (—)	w d. 26 lutego
	r u	b l	i
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Warsz.	1.761.143, 36½	+ 165.297, 81 — 105.865, 64½	1.820.575, 53
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Łodzi.	135.409, 48	+ 12.045, 95 — 12.239, 62	135.215, 81
1. Skup: Portfel „ zagranicznych	246.209, 77	+ 61.251, 43 — 232, 72	307.228, 48
2. Zaliczenia na papiery publiczne ...	1.016.254, 87	+ 13.801, 14 — 14.734, 14	1.015.321, 87
3. „ na zast. towarów (a) wełny .	222.625 —	+ 858, 04 — 12.058, 04	211.425 —
3. „ na zast. towarów (b) in. tow.	167.518, 55	+ 24.200, —	191.718, 55
Łącznie (3)	390.143, 55	+ 13.000, —	403.143, 55
4. „ „ kosztowności ..	615.679, 40½	+ 9.611, 83½ — 4.641, 21	620 650, 03
5. Otwarte kredyta	5.277.845, 43	+ 489.973, 77½ — 586.469, 98	5.181.349, 22½
6. Kasa: Monety srebrne	2.719.255, 35	— 2.740, 86	2.716.514, 49
6. Kasa: „ złote	6.266, 60	—	6.266, 60
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego	456.747 —	+ 12.700, —	469.447 —
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa	1.059.979, —	+ 113.177, —	1.173 156 —
Łącznie (6)	4.242.247, 95	+ 123.136, 14	4.365.384, 09

BILANSE BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 14/15 lutego 1867 r.

STAN CZYNNY

	B. francuski.	B. angielski.
	f r a n	k ó w
Fundusz metaliczny	705.732983	479.435050
Portfel	621.930894	457.938550
Zaliczenia na złoto i rozm.	54.702650	
Pożyczki na zast pap. publ. akcij, oblig. i in.	85.690800	327.776700
Dług skarbu i inne wart..	157.345879	375.000000
	1.625.403206	1.640.150300

STAN BIERNY

	B. francuski.	B. angielski
	f r a n	k ó w
Bilety w obiegu	1.037.704825	565.770125
Przekazy z term. kilkod..	13.520112	12.759925
Rachunki bieżące prywatne......	261.444606	435.906625
Rachunki bieżące skarbowe....	82 705368	171.767000
Kapitał zakładowy	182.500000	363.825000
Zysk do kapit. doliczony .	7.044776	
Inne bierniki	40.483519	89.121625
	1.625.403206	1.640.150300

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— **Mieszkania robotników.** Ulepszenie mieszkań klasy roboczéj wzbudziło w ostatnich czasach wielkie zajęcie w Zachodniéj Europie. Ruch wszakże objawiony w tym kierunku znacznie się zmniejszył od czasu ustania epidemji cholerycznéj, która go właściwie wywołała. Obawiamy się nawet, że większa część projektów, mających na celu zaopatrzenie robotników w tanie i zdrowe pomieszkania, upadnie. Dlatego też z przyjemnością notujemy każdy fakt świadczący, że pomimo chwilowe usunięcie niebespieczeństwa, znajdują się jeszcze ludzie usiłujący rospoczęte dzieło daléj prowadzić.

Otóż obecnie wielkie stowarzyszenie górnicze, spółka bezimienna w *Couillet* pod *Charleroi*, zapatrując się na to co było zrobione w *Mulhouse*, zamierzyła pobudować domki do użytku robotników i oddać im je na warunkach dogodnych, zbliżonych do praktykowanych w Mulhouse.

Oto główne zasady przez zarząd spółki ogłoszone:

„Spółka wystawi na gruncie własnym pewną liczbę domków oddzielnych dla robotników, których koszt wraz z gruntem wynosić będzie od 1600 do 2000 fr."

„Te domki sprzedawane będą robotnikom po cenie kosztu na następujących warunkach:"

„Piąta część ceny, wraz z kosztami aktu notarjalnego, płaci się gotowizną w chwili nabycia. Spłata reszty szacunku, z procentem po 4%, roskłada się na lat ośm, przez strącanie z zarobku robotnika co dwa tygodnie raty, jaka z obliczenia wypadnie."

„Robotnicy nabywcy nie są niczém związani względem towarzystwa, i mogą w każdéj chwili opuścić robotę; jak również towarzystwo nie przyjmuje żadnych zobowiązań względem nich i może w każdéj chwili robotę im wymówić."

„Na wypadek opuszczenia roboty z jakiegobądź powodu, umowa co do spłaty reszty szacunku trwa w swéj mocy, tylko procent podnosi się do 6%."

„Gdy robotnik udowodni że jest posiadaczem gruntu w zdrowém położeniu i odpowiedniéj powierzchni, wolnego od wszelkich ciężarów, może żądać od spółki wystawienia na nim domku do jego użytku, w cenie od 1200 do 1600 fr. Szacunek będzie zwrócony spółce podług zasad wyżéj wskazanych."

„Wreszcie spółka zachowuje sobie prawo, aż do ostatecznego spłacenia szacunku, rosciągania dozoru nad domkami przez siebie wystawionemi, tak pod względem ich utrzymania, jak i porządku, a również i moralnego prowadzenia posiadaczy."

„Składkę ubespieczeń z domków płaci spółka na rachunek posiadaczy."

„Nakoniec, gdyby skutkiem robót przy wyzysku węgla, stosownie do koncesji udzielonéj spółce, zaszły uszkodzenia w domkach na rachunek robotników wystawionych, spółka przyjmuje na siebie obowiązek należytego ich odrestaurowania swoim kosztem, odmawiając wszakże przyznawania wszelkiéj innéj indemnizacji."

„Na wypadek śmierci robotnika, wdowa może żądać zwrotu złożonych na rachunek szacunku przez jéj męża pieniędzy, a domek wraca w posiadanie spółki."

Nie wchodząc w bliższy rozbiór powyższych zasad, przyznać wszakże musimy, że cena domków wcale nie jest wygórowana, tém więcéj, że domki te mają być zupełnie odosobnione, co powiększa znacznie koszta budowy. Żałujemy jednak że spółka nie opisała więcéj szczegółowo pomienionych domków, a mianowicie: jakie będzie w nich pomieszczenie, i czy przy nich będą ogródki. W braku tych danych nie możemy wydać stanowczéj opinji o stosunku pomiędzy ceną tych mieszkań a korzyściami jakie z nich robotnicy odnosić mogą.

W każdym razie życzymy, aby myśl zaopatrywania robotników w zdrowe i tanie mieszkania, znalazła więcéj, a szczególnie u nas, zwolenników.

— **Kredyt gruntowy francuski** (porówn. art. *Instytucje kredytu zbiorowego* — Ekonomista — grudzień 1866).

Ilość pożyczek w d. 31 grudnia 1866.

Pożyczki hipoteczne.

	w d. 31 grud. 1865 było	fr.	656.173.515,20
przybyło	od 1 stycznia po 30 listopada 1866	„	105.546.900,—
	od 1 po 31 grud. 1866..	„	7.795.200,—

Pożyczki gminne (communaux).

	w d. 31 grud. 1865 było	fr.	256.886.827,—
przybyło	od 1 stycznia po 30 listopada 1866	„	227.894.274,96
	od 1 po 31 grud. 1866..	„	7.121.600,—
	łącznie	„	1.261.418.317,16
	Strącając: zwroty przedterminowe	„	115.912.283,66
	pozostaje	„	1.145.506.033,50

— **Dochody pośrednie (revenus indirects) skarbu francuskiego za dwa ostatnie lata.**

		1865	1866
		franków	
Opłaty wpisowe i hipotecz.		324.576000	346.350000
Stempel		80.360000	82.318000
Cła	przywozowe	64.118000	66.608000
	wywozowe	206000	306000
Opłaty nawigacijne		3.707000	4.396000
Rozmaite celne dochody		1.413000	1.497000
Opł. konsum. od soli	cło	22.956000	22.801000
	akcyza	8.954000	10.473000
Opł. od trunk.	podatek	224.985000	240.40 000
	rozmaite	59.373000	62.753000
Dochód z tytoniu		236.565000	242.022000
„ ze sprzedaży prochu		12.422000	12.612000
Poczta	od listów	71.907000	74 446000
	„ pieniędzy	1.215000	1.340000
	„ posyłek	842000	939000
	„ kores. zagranicz.	2 227000	2.701000
	rozmaite wpływy	52000	56000
Opłata od cukru	kolonjal. z kol. fran.	31.518000	37.645000
	kolonjal. zagr.	27.315000	18.626000
	krajow.	47.823000	53.974000
		1 222.534000	1.282.268000
	w r. 1866 więcéj....		59.734000

W drukarni Gazety Polskiéj.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.